

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 7.

Uj világosságot.

Uj idöket élünk, nagy idöket, régi emberekkel nagy emberek nélkül. Deák Ferencz napjai jöttek el, de Deák nem támadt. Ez a válság hosszas húzódásának legfőbb oka.

Mi nyerte meg a nemzet bizalmát?
 Egy coaliczió.

Mi felett ítelt megsemmisítőleg a nemzet?

Egy régi rendszer felett.

Nos hát a régi rendszer ezzel lejárt s a pártok közül egy sem ülhet örökébe. A coaliczió pedig nem párt, biztos kormányzathoz pedig párt többség kell.

Kibuvó itt nincs egyéb, mint vagy újabb ítéletet kérni a nemzettől a coalicziós pártoknak, hogy valamelyiknek kormány képes biztos többsége legyen, vagy — mivel ez szerencsétlen lépés volna a coaliczióknak átdolgozni saját programjukat, hogy a régi elnyűtt és meglehetősen muzeumi értékkel bíró, de kevésbé használható pártkeretek helyett új, a mai élet szükségleteitől lüktető program alapján csoportosulhassanak a megválasztott képviselők párttöbbséggé.

El kell ismernünk, hogy ma már nem a közjogi kérdések képezik a léteérdeket. Ne tessék ezt összetéveszteni azzal, hogy éppen a közjogi kérdések izgatnak legjobban. Csak kávé, vagy tea-féle dolog a közjogi kérdés nem kenyér. Mi most

nem a nemzeti életért küzdünk, hisz a Bach korszak elmúlt, hanem egyenként kiki a saját megélhetéséért, mert a nagy nyomoruság reánk jött. Mi nem a határokon túl akarunk első sorban érvényesülni, hanem a határokon belül.

Mi azt akarjuk, hogy ez a kis magyar faj ne legyen kénytelen kivándorolni a kenyér szag után, hanem itthon jusson kenyérhez s azt akarjuk, hogy Magyarországnak ne Rontó és Hájónál végződjék, hanem Predeálnál és Dévénynél, a fiemei tengerpartnál és Máramaros szélén.

Belpolitika kell nekünk, jó, erős, magyaros, mely felemelni és lesujtani egyaránt tudjon.

Ezt a belpolitikát egyszerre kell megkezdeni az iskola és a nép mentés terén.

Ne lehessen nyilvános jogu iskola anélkül, hogy a *magyarság* fényét ne terjesztené. Akár mint a nap, akár mint a csillag, vagy mint a szent János bogár, de a magyarság szellemét képessége szerint.

Igy van ez a félvad Balkánon is, így van a nagy műveltségű Németországban is. Mindenütt így van, csak nálunk nincs így s csakis nálunk nőnek nyakunkra a nemzetiségek és fojtogatnak jött-ment tömegek.

Ott volt az orthodox zsidó gyűlés, zsidó lapokat is megbotránkoztató idegenségével, kvalifikálhatlan se nem német se nem zsidó, de mindenek felett nem magyar tárgyalási nyelvvel, egy nyelvvel, mely nem anyanyelvük, mely a mi fü-

leinknek sérelem s melyhez mégis jobban ragaszkodnak, mint az ő anyjukká is lett hazánk nyelvéhez.

Ott vannak az oláh tulzók, nemzeti-ségi irányt szolgáló bankjaik, irodalmi társulataik, iskoláikkal s a magyarság kizárásával rendezett mulatságaikkal, a császárhoz intézett memorandummal stb.

Türheti ezt egy nemzet, hogy ellenségeként nőjön fel a polgárság egy része. Ugyanigy vagyunk a szászok, szerbek, tótok tömegével, egyedül a kipusztított ruthénség érez velünk.

Itt van a mi *nagy* politikánknak a tere. Fájós fogak ezek a nemzet szájában. Ki kell húzni, mert jöhet idő, hogy harapni kell.

Népünk, fajunk, vérünk, föld után sóhaj. Földhöz kell juttatni s tudáshoz a föld használatánál. Örök bérlet, telepítés, tüzhelyvédő törvény kell nekik s jó szakiskolák.

Ott van tengődő kisiparunk. Ugy tanul ipart az inas, mint a csirke csipegést a tyuktól. Ujat alig lát a műhely homályos aklakán keresztül. Decentralizálni kell az iparművészeti iskolákat, szubvencionálni az iparos ifjúsággal foglalkozó egyesületeket s állami felügyelet alá helyezni, hogy ott valóban tanulhassanak, ne pedig kénytelenitessenek izgálgalkodni. Segíteni a műhely szövetkezeteket és konvertálni a kisemberek adósságát, mert ezekből áll a magyar hadsereg.

Es végre a magyar fajt, mint ilyen,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A rózsza regénye.

Irta: Ifj. Molnár Károly.

Egyszer egy királynak pázsitos kertjében ritka faj rózsaszál fogant. A kertész becézgette óvta-gondozta a drága rózsafát, amely külön, nagy üveg harangot kapott, ahol a hideg szél nem sorvasztá, de a mosolygó napsugár élteté szeretőn.

S a rózsaszál hajtott.

Egyetlen rózsaszál lett rajta, de az szebb a világ összes virágjánál.

Hajnalon rózsaszíne volt s vigyázva bomló szirmai között messze illatos harmatgyöngy.

Ha meg kigyult a nap, ezernyi piros színben játszott a rózsabimbó minden kis atomja s csodálva ámult szépségén a kert minden virága; s reája szállani az ámulattól a pillangó se mert.

Estenként pedig, ha búcsuzott tőle a napsugár, sötétpirosan biborszínűre csókoltá búcsu-

csókjával a drága rózsaszál, úgy hogy az alkony mámorító levegője ölelte a legbájosabbban őt.

Erkélyes nyárilakásból lejárt csodálni szépségét a király s örömmel üdvözölte őt a nap minden percén, ha palotája ablakából megpillanthatá.

S a kis rózsza?

Boldogtalan volt. Neki ismeretlen volt e táj, mint a pusztákra tévedt, csalithoz szokott éneklő madárnak.

Körötte a sok közönséges virág mind idegen s az ő ámulatukban a ritka rózsaszál az irigység fulánkját látta rendesen. Messze napkelet honán virult még minden sarja, hol édes méz csöpög alá a fákról s hol nem rabolja meg durva méh napkelet virágainak szüzi kebelét.

Boldogtalan volt a rózsaszál, mert egyedül érezte magát.

Igy tűnődött magánosan naphosszat s már bimbója szinte-szinte tufeselt, amidőn gyöngy-

harmatszémével észrevette a csöppnyi nefelejtstövet a király erkélyének karvasán.

Amannak szerény kék színén megakadt könnyező szem s első pillanata is felgyult érzelmének illatos rózsaszóhaja volt.

Suttogó hangon nyitotta szóra bájos ajkait s titkolni nem tudott szerelmét susogva vallta meg.

S a kis kék-nefelejt meghallgatta.

— De mond, te ritka szép virág, te bájos rózsaszál, — miért épen engem választott szived királyául, hiszen annyi, nálam sokkal szebb növény van oda lenn a kertben körüléd!!!

— Mit tudom én azt, — felelt a rózsza nekem te kellesz s veled együtt élve halva akarom elhullatni minden szirmaim. — Te fonj körül az életem, te légy szememnek gyöngye, te!

— Oh nézd te rózsza, hisz én mily magasan vagyok feletted! Itt a király gyönyörködik egyszerű színemben. Megaztán én tehozzád

Uj üzlet.

Megnyilt

Uj üzlet

A tavaszi ujdonságok raktára.

Havas Béla kézmű-, divat- és rövidáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca 36. szám.

Kizárólag jó minőségű áruk.

Női ruhaszövetek, selymek, francia Deline és Batisztok. Hazai vásznak és asztalneműek. Kanavász és sephirek. Női, férfi fehérneműek. Szőnyeg, függöny és ágyterítők. Pappan és matraczok. Rövid-és bélésaruk. Meglepő olcsón szerezhetők be. Kérem a kirakatokat figyelemmel kíséreni! Hazai gyártmányok! Szolid kiszolgálás!

kell számba venni törvényhozási munkánk egész vonalán.

Csak azután beszéljünk közjogi óhajlásokról. Akkor megbirjuk, ha megkapjuk s akkor kibirjuk vivni, ha nem kapjuk.

Külön magyar hadsereg, most még olyan káros mintha gyerek sir a puskáért. Persze, hogy szeretné, de nem bírta tartani, ha megkapja.

Lelket az akcióba tisztelt új többség és velőt az új programba, akkor megértjük, hogy a coalitzió mit üzent.

Addig csak hangzavart hallunk, de kommandót nem.

Radikális megoldás jöjjön a hosszú bonyodalomból. P—y.

A népiskolai törvényjavaslat és a külföld.

Félhivatalos jelentés szerint a népiskolai törvényjavaslatot a kultuszminiszter fordításban megküldötte a külföldi államoknak. Hogy a javaslat elleni jogtalan izgatásokról teljes képet nyerjenek illetékes helyeken, a Budapesten székelő konzuloknak és a Bécsben székelő nagyköveteknek szétküldték a javaslat szövegét. Gondoskodás történt afelől is, hogy a nagyobb külföldi lapok is megkapják a javaslat fordítását.

A politikai válság.

A vezérő-bizottság ülése.

Az ellenzék vezérő-bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor Kossuth Ferencz elnökle alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak: gróf Batthyány Tivadar, Justh Gyula, báró Bánffy Dezső, Holló Lajos, Gulner Gyula, Szederkényi Nándor, báró Kaas Ivor, gróf Zichy Jenő, Polónyi Géza, Komjáthy Béla, Hoch János, Ugron Gábor, Vázsonyi Vilmos, gróf Zichy Aladár és Sággy Gyula. Gróf Apponyi Albert, Rakovszky István

le sohasem mehetnek anélkül, hogy magam miattad össze ne zuznám.

— De mikor nekem csak te kellesz! — mond a rózsza könyein keresztül — oh jöjj le, légy enyém!!

S a kék nefelejts piczinyke szirma rezdül, de helyét elhagyni tiltja végzete, s a király akarata, mely őt az erkélyre rendelé.

A rózsaszál pedig, amely ki sem nyitotta még teljesen szirmait — busulni kezdett önmagán.

A harmatot, mit keblén ringatott, — ha jött a regg, nem adta át a nap sugárainak, hanem csak gyűjté titkon könyeit. S ez lón neki megrontó végzete: a sok könyű emészté kebelét, míg egy biborszínű alkonyon bomolni kezdtek minden szirmai s levelenként hullott alá a pázsit füve közé, egymásután mind, mind.

A rózsza meghalt, fájdalma ölte meg s a magány, mit elviselni nem tudott.

Lehulltát siratta minden virág a kertben, a kertész is. Sőt még a nagy király is megkönyezé a ritka rózsaszált. És mikor feltörlé könyeit, gyógyögve szolgáltató a régi, halovány kékszínű nefelejtszet palotája erkélyének virágos vaskarán.

és Tóth János azért maradtak el, mert Bécsben vannak.

A bizottság tanácskozásait, szigorúan bizalmasnak jelentette ki. Erős vita tárgyát képezte az a körülmény, hogy az udvar és a kormány teljesen tájékozottak a bizottság tárgyalásairól, annyira, hogy az egyes többszörlások tartalmát is ismerik. Mivel a vezérő-bizottság tagjaira titoktartást mondott ki, természetesen nem is ok nélkül voltak arra kíváncsiak, hogy ki szolgál információkkal a kormánynak? Eredményre természetesen nem jutottak. Az ülésen foglalkoztak a holnapi ülés napirendjével is és úgy határoztak, hogy az ellenzéki pártoknak javasolni fogják, hogy egyezzenek bele abba, hogy a Ház rövid határidőre ismét elnapolja magát. Az ülésen Justh Gyula referált az audienciájáról is.

Olay Lajos nyilatkozata.

Szigetvárról írják, hogy Olay Lajos tegnap a választóit értekezletre hívta össze, melyen tájékoztatta őket a politikai helyzetéről. Elmondta, hogy az új miniszterium csak a szövetség ellenzék sorából kerülhet ki. A szövetség ellenzék programjáról a következőket mondta Olay Lajos:

Az eddigi miniszterek, államtitkárok és azok a főispánok, akik gróf Tisza István politikáját helyeselték, az új kormány alatt nem viselhetnek hivatalt. Az önálló gazdasági berendezkedéseket oly módon véli megvalósítani, hogy 1907-ben nem kiegyezést, hanem külön vámterület lenne Ausztriától, és 1907-ben felállítanák a magyar határon a vámsorompókat. A magyar nemzeti állam kiépítésére szükségesnek tartja a magyar nyelv kötelező voltát minden vonalon, hivatalokban és iskolákban, a választói jog kiterjesztését, a fokozatos adóemelési rendszer megvalósítását és a speciális kérdések megoldását.

Tisza a német kereskedelmi szerződésről.

Tisza István gróf a modern főurak lapjában a német kereskedelmi szerződésről és az önálló vámterületről nyilatkozik igen hosszan. A nyilatkozatot párbeszéd formájában közlik, mely Tisza és az illető újság tudósítója között folyik. A sok szónak rövid veleje az:

1. A német szerződés megkötésének tényével Magyarországra még csak morális obligó sem következik be arra az esetre, ha a külön vámterület felállítására határozza el magát. Ezt a németek is így tudják.

2. Magyarországra most is előnyösebbnek tudja a közös, mint az önálló vámterületet.

3. Beismeri, hogy az 1899. XXX. t. cz.-et megszegte, de nem fél az esetleges vádtól, mert a többség már előre absolveálta.

Ez az egész.

A képviselőház szerdán délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjén a végleg igazolt képviselők névjegyzékének előterjesztése lesz.

Wekerle ismét kihallgatáson.

A magyar házban megerősítik azt a hirt, hogy Zichy János gróf után Wekerle Sándor járul a király elé.

A háboru.

Hírek a harctérről.

London, márczius 7. A »Reuter«-ügynökség tudósítója jelenti tegnapi kelettel Oku táborából: A japán balszárny 28-ika óta erősen nyomul előre és a nagy nehézségek dacára is állandóan támad. Nagy hóvihar van. Az egyes mozdulatokat éjjel fényzórókkal és röptenyűkkel kísérik. A japánok az orosz sánczárkokat, amelyeket drótfonatok védenek gépfegyverrel és szuronyyal veszik be, bár az oroszok, kik most rendetlenül vonulnak vissza és elhanyagják fegyverüket és fölösleges ruhájukat, keményen ellentáltak. A japánok több hat hüvelykez gépfegyvert zsákmányoltak. Támadásaikat heves ágyu tüzükkel fedezték. Az összes Port-Arthur előtt használt ostromló ágyukat használják a csatasorban. Hatásuk borzasztó. Falvak pusztulnak. Az oroszok elkedvetlenedtek. A középben a tüzérségi harc folyik. A legszélső japán balszárny most Mukdenhez közel északnyugatra van. Ugy látszik, hogy lehetetlen az orosz főhadsergeknek elmenekülnie.

Mukden, márczius 7. (A pétervári távirati ügynökség jelentése.) A mai tüzérharc Mukdennél naplementig tartott. Nagyon heves volt az ágyutüz Janszunfun falunál, mely az ágyutűztől kigyuladt. Nappal csak itt kerül támadásra a sor. Egyébütt csak tüzérharc volt. Majdnem minden sebesülés shparnelektől ered. A mai harc bizonyosan csak ágyutűzzel való előkészítés volt. A közép és a bal szárny ellen intézett éjjeli támadásokat visszaverték. A Gutulin szoros előtt 2000 japán holtteste maradt.

Pétervár, márcz. 7. A főhadiszállásról jelentik: Mukdent az oroszok teljesen kiűrtették. A japán centrumon heves ütközet folyik. A japánok heves szuronyroham után birtokukba vették a Gakulisz-szorosot.

A japánok győzelme.

Tokio, márcz. 7. Oku főhadiszállásáról jelentik, hogy az orosz balszárny eldobálván fegyvereit, menekült. A nagy ágyuk hatása borzalmas volt. A japánok Mukden előtt állanak.

A főütközet Janszuntunnál.

Mukden, márczius. 7. Reggeli 4 óra 20 perc. A tegnapi nap főütközte Mukdentől délre, Taticsao körül, Mukdentől mintegy 13 kilométernyire a Szimintin-vasut mentén és Janszuntun közelében történt. Este mindkét fél megmaradt állásaiban. A veszteségeket különösen a tüzérség okozta. Középen aránylag csönd volt. A bal szárnyon a japánok folytatták támadásaikat a kadarrsztni kerületben és Rennenkamp tábornok csapata ellen. Ma megújították a küzdelmet hajnalhasadtakor, A tüzérség tüze rendkívül heves.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Hosszu hónapok óta végre érdekes és zajos városi közgyűlés lesz holnap, csütörtökön Nagyvárad város székházában.

Eltökintve attól, hogy negyven ügy van a tárgysorozatba felvéve, különösen az teszi érdekessé a közgyűlést, mert igen sok nagy

URISZABÓK.

Nevezetesen **dos választéku valódi angol, skót legújabb divatu czikkeink a helybeli vámhivatalnál személyesen elvámolvá vannak, valamint legjobb minőségű gondosan válogatott Brassói tiszta gyapja és jól hordható divat különlegességeink.**

Izléses kiállítású készítményeinket ajánljuk a nagy-érdemű közönség figyelmébe.

Telefon: 401.

SZIRMAI és NAGY Nagyvárad.

Kiválóan finom elegáns ujdonságaink megérkeztek.

fontossága kérdés kerül megvitatás alá, amelyek kihatnak a város jövőjére.

A gyalogjárdák kiépítése és a villamosmű kibővítése együtt egy millió korona kölcsönt igényel; azonkívül igen fontos a vízműtelep üzemének villamoserőre változtatása, a kövezetvám felemelése, illetve a hidvámok eltörlése.

A 40 tárgy között mintegy 16 köztérvételi ügy.

Hogy az egyes kérdéseknél lesz részünk a vitában, az kétségtelen s legalább is két napot vesz igénybe a kitűzött ügyek letárgyalása.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város hőrvényhatósági bizottságának 1905 évi márczius hó 9-ik esetleg követező napján mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésen a követező ügyek fognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatási állapotról.

2. A kereskedelmügyi m. kir. miniszter leirata villamos vasut engedélyezése tárgyában.

3. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának jelentése 1905-ik év II-ik teléről.

4. A szakbizottságokba üresedésbe jött egy hely betöltése tárgyában jelentés.

5. A tanács javaslata Breuer Farkas telkéből a köztérhez csatolt területért nyújtandó kártalanítás ügyében.

6. A tanács javaslata Biró Antal telkéből a közterülethez csatolt telekért nyújtandó kártalanítás ügyében.

7. A tanács előterjesztése a törzsvagyon alap tulajdonát képező vételár és követelésnek iskola építési célokra leendő átengedése iránt.

8. A tanács előterjesztése Kovács János és neje telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

9. A tanács előterjesztése Puskás Ferenc és neje telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

10. A tanács előterjesztése Kuchta Henrik és neje telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

11. A tanács előterjesztése Turi Imréné telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

12. A tanács előterjesztése Szabó Lajos és neje telkéből a köztérhez csatolt terület kártalanítása iránt.

13. A tanács előterjesztése Boros Péter és neje köztérvételi ügyében.

14. A tanács előterjesztése Krecsmáry Lajos és neje köztérvételi ügyében.

15. A tanács előterjesztése Tokai János köztérvételi ügyében.

16. A tanács előterjesztése Knauer Károly telke előtti utcavonal szabályozása tárgyában.

17. A tanács előterjesztése Szabó Károly és neje köztérvételi ügyében.

18. A tanács előterjesztése Zzuró Demeter és neje telkéből a köztérhez csatolt telekrész kártalanítása ügyében.

19. Ugyanannak előterjesztése Kiss Péter és neje köztérvételi ügyében.

20. Ugyanannak előterjesztése Szabó Dezső telkéből közterülethez csatolt telekrész kártalanítása ügyében.

21. A tanács javaslata a Sztaroveczky gyermekórház alapnak pupilláris biztosítékkal bíró záloglevelekbe fektetése tárgyában.

22. A tanács előterjesztése a vízvezeték üzemének gőzhajtásról villam hajtásra leendő átalakítása tárgyában.

23. A tanács jelentése a villamos mű 1904. évi üzemi eredményéről.

24. A tanács előterjesztése a villamos mű kibővítése s ennek folytán szükséges 500.000 korona beruházási kölcsön engedélyezése iránt.

25. A tanács előterjesztése a vasuton ér-

kező tárgyak után szedendő kövezetvámról szóló díjszabályzat módosítása tárgyában.

26. Ugyanannak előterjesztése a hidvámok eltörlése és ezzel kapcsolatban a sorompóknál szedett kövezetvám mérsékelt felemelése tárgyában.

27. Ugyanannak javaslata a gyalogjárdák készítése s ezzel kapcsolatban a Városliget és Búdós árok rendezése és az ezekre szükséges összegnek kölcsön útján leendő rendezése iránt.

28. A tanács a pesti első hazai takarékpénztártól 1.200.000 korona kölcsön felvételére vonatkozó kötelezvényt jóváhagyás végett beterjeszti.

29. A tanács jelentése az 1904. évi vámszelvény eredményéről és a vámszemélyzetet illető jutalék megállapításáról.

30. A tanács előterjesztése az adó felszámolási bizottságba egy rendes és egy póttag választása iránt.

31. A tanács előterjesztése a Laporta malom bérlőjének bérléengedés esetleg a bérlétekből leendő kibocsátás iránti kérelme tárgyában.

32. A tanács javaslata Zöldfa alatti 5 számú bolt bérlétének Schlossberger Ede özvegyéről ifju Fried Salamonra leendő átruházása iránt.

33. A polgármester Tipanucz György volt vámmellenőr felebbezését az elbocsátó véghatározat ellen II-od fokú határozathozatal végett beterjeszti.

34. Fizetés előleg iránti kérvény.

35. Darvassy Lajos tanácsnok szabadság idő engedélyezése iránti kérelme.

36. Pásztor Bertalan fogalmazó 4 heti szabadság idő engedélyezése iránti kérelme.

37. Tiszti főorvos Napravszky Antalné szül. Karácsonyi Teréz szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

38. Ugyanannak Sebestyén Jánosné szül. Szilvási Róza szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

39. Ugyanannak Balogh Ferenczné szül. Boros Zsuzsanna szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

40. Ugyanannak Kiss Zsófia szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1905. évi márcz. hó 6-án.

Bordé Ferenc
főjegyző.

Ezer nap.

A farsangnak nem lehet kedvesebb, kedélyesebb és magyarosabb befejezését képzelnünk, mint aminővel a hadapródiskola másodéves növendékei tegnap az ezer napos ünnepélyt megölték. Ünnep volt ez nekik is, de annak a közönségnek is, amelynek alkalma volt ebben a kedves, feledhetetlen élvezetben részesülni.

Az egész közönségnek az a benyomása volt az ünnepély után, hogy a magyar hadsereget nem a politikai programok, hanem az olyan magyaros, hazafias és minden ízében férfias és uri nevelés fogja megteremteni, a minőt a nagyváradi honvédhapród iskola parancsnoka, Major Miklós alezredes és a tiszti- és a tanárikar a Nagyváradon felnövekvő új magyar tiszti nemzedék lelkébe oltanak.

Ezer napos ünnepély: annak az ezer napnak emlékére tartják meg ezt, amelyet a II-ik évfolyam növendékei még az intézetben tölteni fognak addig, míg a tiszti kardbojtot elnyerik.

S az ünnepély maga bizonyosság volt arra nézve, milyen lesz ez az ezer hátralevő nap: magyaros, katonás és hazafias minden ízében. Legyen a magyar tiszt első sorban arra büszke, hogy ő magyar s a történelem legdicsőbb lapjaira vérrel beirt honvéd nevet van jogosítva viselni. És legyen ereje, tudása, képzettsége arra is, hogy ezt a dicsőt neve ismét és ismét csak újabb dicsőség koronáival ékesítse. Ezt a nemes, dicsőséges programot vallja és igyekszik megvalósítani elsősorban az intézet kitűnő parancsnoka, a nagyváradi hadapródiskola előkelő hírnevének megalapítója és fejlesztője, Major Miklós alezredes, aztán az ő méltó munkatársai, a hivatása, feladata magaslatán álló tiszti és tanári kar. Nagy, nemes munkát bízott rájuk ez a fejlődő nemzet, egy-egy ilyen alkalommal, mint a tegnapi is megmutatják a nagy közönségnek, hogy a feladatot mindenkor reményen felüli sikerrel oldják meg.

Az ünnepély részletes műsora a következő volt:

Dobák Béla II. éves növendék Ábrányi Emil «Magyar nyelv» című költeményét szavalta el nagy tetszés mellett. A szavalatot a zenekar halk festői zenével kísérte.

Meglepő újdonság volt a magyar népdalok előadási módja. Parasztruhába öltözve, nyalka legények vonultak elő s hamisítatlan falusi magyar stillal, de azért igazi művészi kidolgozottsággal adtak elő néhány remek magyar népdalt. Egyszerre csak honnan, honnan nem, előperdül egy kocsikerék, kalapos tót legény s kacagató ugrálások közt elénekli a kanal azt az ismert totocska dalt, hogy az énszegin tót; legin mindig krumplit zabalnyi. Hasonló kacagás közt gördült le a függöny.

Komoly művészi színvonalon állott a következő rész. Nagy Ferencz előbb Szombathy S. zongora kísérete mellett, Beriot IX. koncertjét, majd Gerecs S. kísérete mellett Zsádányi Boka keringőjét adta elő megkapó virtuossággal, amelynek mindenkor egyelőn művészi társa volt a pompás zongorakíséret. Az előadók Beriot, Liszt Ferencz hű maszkkjait veték fel.

Mátyás király anekdotáit egy kedélyes, zamatos magyarsággal megirt jelenetben adták elő Szilágyi E., Bokor B., Ambrus I., Lelik A. és Vilmányi A., sok derűs percet okozva a közönségnek.

Eredeti és igen érdekes rész volt a japán dalok bemutatása, amelyet a művészi érték mellett még néhány humoros vonással tudtak vonzóbbá, ötletesebbé tenni.

A torna és vivás megkapó precizitásával meglepte a közönséget, mely gyakran viharos tapsokkal adott kifejezést elismerésének.

Végül egy növendék lelkes hangon üdvözölte a közönséget s fejezte ki társainak igaz, hálás köszönetét az iskola parancsnoka és tanárai iránt. Aztán az egész közönség felállva énekelte a Szózatot, miközben egy élő kép a király iránti hódolatot mutatta be.

Az egyes számok közt sem maradt üres idő. Cavallai főhadnagy egész sereg szebbnél szebb vetített képpel gyönyörködtette a közönséget. A bemutatott képek között voltak ismertető képek a hadapródiskola életéből, harcászati utazásáról s a bel- és külföld nevezetesebb helyeiről. Volt egy sereg kedélyes mozgófénykép is, amelyek szintén nagy tetszést arattak. S nem lehetett megindulás nélkül szemlélni azt a megörökített jelenetet, mikor boldogult Schlauch bibornokot fogadta vendégül az iskola parancsnoksága.

Az egész műsor általában olyan megkapó ötletességgel volt egybeállítva, hogy e tekin-

ERMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé literes palackonként 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ERMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

tetben is kiváló dicséretet érdemel. A műsort magát is *Hegedüs* Zoltán II. éves növendéknek szép tehetségre valló rajza díszítette.

Az ünnedély után kedélyes vacsora, majd táncz következett.

A jelen voltak közül a következőket sikerült összejegyeznünk:

Notabilitások: Steinberg Móricz altábornagy, Békéssy József, báró Karg János, Schmidt Pál ezredesek, Mayor Miklós, Philippovics, Lukács Géza, Schantzer alezredesek, Bary József tsvéki elnök, Rimler Károly polgármester, Aust vezérkari őrnagy, dr. Vuicsics Gyula, Sebessy Béla, Kovács Béla, Géczy Géza, Ragány János.

Urhölgyek: Steinberg Móriczné, Békéssy Józsefné, báró Karg Jáuosné, Schmidt Pálné, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Mayor Miklósné, dr. Papp Oszkárné, Bary Józsefné, Géczy Gézáné, Vuicsics Julia, dr. Krüger Aladárné, Mayor Miczike, Schmidt Helén, Géczy Ilonka, özv. Rimler Károlyné, Kovács Mihályné, Borza Károlyné, Herkner Péterné, Herkner Szidike, Sebessy Béláné, Sebessy Erzsike, Aust őrnagyné, Szentpálné, Gállné, Potresnikné, Somogyi Károlyné, Ragány Jánosné, Kermeszky Péterné, Jarmiczky századosné stb.

UJDONSÁGOK.

Hamvazó-szerda.

A vigság helyein, a táncztermekben vége a zajnak, a csillárok kialudtak — a mulatság lezajlott... Elérkezett a megbánás, a magábaszállás ideje, a Megváltó kinszenvedésének emlékeztetere szentelt időszak. A magábaszállt keresztény hívő a templom boltívei alatt térdreborulva fohászkodik a magasságbélihez s felzúg a bánatos fohász:

Keresztények sirjatok...

Az Ur szolgálja hamut hint a hívők homlokára, figyelmeztetvén, hogy porból lettünk s porrá leszünk; hogy hir, dicsőség, fény, gazdaság, mind mulandó, csak lelkünk örök s annak boldogságára kell munkálkodnunk.

Hamvazó szerda alkalmából ma dél előtt a r. kath. templomokban a szent misek után az u. n. hamvazás lesz s a hívők homlokára a szentelt hamuval keresztet csinál a pap.

Nagybőjti predikációk.

A nagybőjti szent beszédek alatt a hívek évről-évre tömegesen látogatják a templomokat. A premontrei-rend templomában a nagybőjt alatt minden szerdán délután *Serly* Viktor segédlelkész predikál; a váradi-velencei plebánia-templomban minden csütörtökön lesz nagybőjti szent beszéd; a Szent László-templomban pedig minden pénteken délután dr. *Lestyán* Adorján káplán tartja a nagybőjti predikációkat. A szent beszédek mindig délután 3 órakor kezdődnek.

TÁJÉKOZTATO.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.
Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.
Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

*** A kórház-utcai vasutihid kibővítése.** Annak idején, mikor a nagyváradi-kolozsvári vasutvonalat építették, nem nagyon tördött vele Nagyvárad városa, hogy miként építik az utcákat keresztező hidakat. Így aztán úgy a Kálvária-utcai, mint különösen a kórház (Hidegser)-utcai vasuti hidak úgy vannak

építve, ahogy egy városban nem lett volna szabad építeni. A Kórház-utca fejlődését gátolja ez a hid s akadályozza a megnövekedett forgalom lebonyolítását. Az utca lakosai mozgalmat indítottak a különben is ócska hid czélszerűbb ujjáépítése iránt s Nagyvárad városa ártirt ez irányban a m. kir. államvasutak igazgatóságához. A mozgalomnak valószínűleg lesz sikere, amennyiben a kórház-utcai vasutihid kibővítése tárgyában márczius hó 30-án délelőtt helyszíni szemle lesz, amelyen a város és a vasut kiküldöttjei vesznek részt.

*** Kitüntetések.** A király *Kheim* Nándor és *Sólyom* Jenő pénzügyi tanácsosoknak buzgó szolgálataik elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

*** A háztulajdonosok figyelmébe.** Ugy a magánlakások, mint a szállodák és vendéglők, továbbá nagyobb közforgalmi helyek időnkint való felülvizsgálata nagyon fontos ügy köztisztasági és közegészségi, mint tűzbiztonsági érdekből. A főkapitány által gyakorlatba hozott évenkénti köztisztasági és tűzbiztonsági szemléket az idén is megejti és pedig márczius 20-tól április végeig.

*** A róm. Kath. Kör választmányi gyűlése.** A helybeli „Katholikus Kör” f. hó 8-án, szerdán d. u. fél 6 órakor tartja választmányi gyűlését, melyre az összes választmányi tagok meghívattak.

*** A Mensa Academica kérelme.** A budapesti Mensa Academia áldásos működést fejt ki azáltal, hogy a vidékről felkerülő szegény sorsu egyetemi hallgatóknak ad ingyen ebédet és vacsorát. A költségeket részint a törvényhatóságok által tett alapítványokból és más adományokból teljesítik. Az egyesület azon kérelemmel fordult Nagyvárad városához, hogy tegyen alapítványt vagy más adományt az egyesület céljaira. Nagyvárad város is tett egy alapítvány 3000 koronával s ebből egy egyetemi hallgatót állandóan ellátnak ingyen ebéd és vacsorával.

*** Uj postaszállítás Szeged felé.** A nagyváradi posta- és távirada-igazgatóság nagyváradi-szegedi vasutvonal mentén lakó közönség érdekében újítást léptet elő. Márczius hó 11-től a nagyváradi-szegedi 8906. sz. vonatban, a nagyváradi hírlapok gyorsabb közvetítése céljából levélposta-szállítást rendez be.

*** Arany érdemkereszt — községi előljáróknak.** A király *Antvekovics* Ferencz tv. ivan-zelinaí és *Trkulja* Panteleon jabukovaci községi előljáróknak sok évi hasznos működésük elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta.

*** A szociálisták a vasárnapi munkaszünetért.** A vasárnapi munkaszünetet még mindig nem akarják respektálni egyes kereskedők. A Nagypiacz-téren, Kossuth- és Zöldfa-utcán a boltokat bezárják ugyan, de az udvarokon és raktárakban egész vasárnap délelőtt sőt még délután is dolgoznak, mert a rendőrség nem örökös elég szigoruan arra, hogy a kereskedelmi miniszternek a vasárnapi munkaszünetről nem rég kiadott rendeletét a kereskedők pontosan betartsák. A vasárnapi munkaszünet be nem tartása nemcsak a keresztény világ vallási érzületét sérti, de sérti a szociálisták felfogását is, mert egy embernek, ki hat napon keresztül dolgozik, szüksége van egy napi pihenésre. Ezt be kell látni minden józan gondolkodású embernek s az ellenőrző hatóságoknak nem szabad engedni, hogy az emberi munkaerőt egyesek üzleti érdekekből tulontul kihasználják. *Ehrenfeld* Adolf a szociál-demokrata párt titkára tegnap felkereste *Gerő* Ármin rendőrfőkapitányt és arra kérte, hogy adjon utasítást a rendőrlégénységnek,

hogy szigorubban teljesítsék a vasárnapi munkaszünet betartásának ellenőrzését. *Ehrenfeld* egyben azt is kijelentette a főkapitánynak, hogy a szociálisták maguk is örködni fognak a vasárnapi munkaszünet betartása felett s ha valamelyik kereskedő vasárnap 10 órán tul nyitva tartja üzletét vagy a bezárt ajtókat mellett dolgoztatja személyzetét, erről jelentést tesznek a rendőrségnek és követelni fogják az illető üzlettulajdonosok megbüntetését. A szociálisták e mozgalmát mi is helyesnek tartjuk, sőt támogatjuk is, mert már botrányossá kezd válni egyes kereskedők tüntetése a vasárnapi munkaszünet ellen.

*** Elmebajos hivatalnok.** Szathmáry József, a debreczeni pénzügyigazgatóság egyik szorgalmas hivatalnoka a napokban megőrült. A 64 éves, özvegy ember a munkába örült bele és azt képzeli, hogy a fejében számok vannak, annyi szám, hogy össze sem lehet adni. A szerencsétlen embert a nagyváradi elmeógyógyintézetbe szállították.

*** Meglopott adótárnok.** *Molnár* József nyug. adótárnok tegnap reggel arra ébredt, hogy hűséges takarítónőjének *Pór* Rózának nyome sincsen. Némi utánjárás után megtudta, hogy a hűséges takarítónő előtte való napon megugrott a vele vadházasságban élő *Brunár* Gáborral, előbb azonban uti előlegül felnyitotta *Molnár* József szekrényét és abból 70 koronát magához vett. A tolvaj takarítónő elfogatása iránt intézkedett a rendőrség.

*** Kitüntetett hivataloszolga.** A király *Zseni* Mihály szabadkai ügyészségi hivataloszolganak nyugalmaztatása alkalmából — sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül — az ezüst érdemkeresztet adományozta.

*** Felsült tolvajok.** Negyediken éjszaka úgy 11 óratájt a Wöber szálló hetese *Kosztá* Tamás és az ugyanott alkalmazott *Ladányi* Pál éjjeli ór észre vették, hogy két barátság-talan idegen az udvar zugában levő és heringgel zsufolt hordót elemelte. *Kosztá* és *Ladányi* üzőbe vették a tolvajokat, akik súlyos zsákmányukat a vasuti postahivatal kertjébe lökve elmenekültek. Egyikükben *Dibácsi* Sándor vasuti kocsitól ismerték fel. Eljárás ellene folyamatba tétetett.

*** Tavaszi szemle a házaknál.** A rendőrség minden tavaszon szemlélet tart Nagyvárad összes házánál és udvarában; közegészségi, köztisztasági és tűzbiztonsági szempontból. Erre vonatkozólag a főkapitány a következő értesítést adta ki: Városunk közegészségi és tűzbiztonsági érdekei szempontjából a multban is olyannyira üdvös hatásuaknak bizonyult tavaszi köztisztasági és tűzbiztonsági szemlék ezuttal is megejtendőek levén, összes érdekelték tájékoztatása végett következő intézkedések hozattak. Az egész város területén és pedig kerületenként megejtendő eme szemlék márczius hó 20-án kezdenek meg, olyként, hogy legkésőbb április hó végéig kerületenként befejezhető legyenek. A szemlén részt vesznek: Az illető rendőrbiztos, a kerületi tisztviselő orvos, a városi mérnöki hivatal kiküldött szakértője, egy városi tűzoltó és végül a kerületi kéményseprő mester. — A szemlék megtartási ideje eme csoport bizottságokban esetről-esetre közös megállapodás tárgyát képezi: a gyülekezési hely azonban minden esetben a városháza rendőrségi épület rész legyen. Szemle tárgyát képezi, minden lakás, épület és pedig úgy a köztisztasági, mint a tűzbiztonsági érdekek szem előtt tartásával; különös gond fordítandó azonban a szállóhelyek, gyárak, vendéglők, korcsmák, kávéházak és általában mind ama épületekre, melyek rendeltetésük szerint a magán házaknál élénkebb forgalomnak szolgálnak. Minden egyes helyen a talált hiányokhoz képest az illető szakközeg kifogásait a kerületi rendőrbiztos feljegyzi, hogy ekként a kifogásolt állapotok orvoslására rendőrhatalósági intézkedésnek alapot szolgáltatasson. S mert a város közegészségügyi érdekeire

mindennél nagyobb súly helyezendő, e helyütt is kiemelendőnek tartom, hogy a kerületi tiszti orvosok személyes részvétele minden szemlélnél nélkülözhetetlenül fontos. Miről Dr. Baróthy Ákos kerületi tiszti főorvos, Kőszeghy József városi főmérnök, Dr. Berkovits Miklós, Dr. Mayer László és Dr. Nemes Áron kerületi tiszti orvosok, Mezey Mihály tűzoltó főparancsnok, Szabó Gábor, Kápolnay Gyula és Kemény Ignác kerületi rendőrbiztosok, Nozák Rudolf, Leitner Lajos és özv. Morvay Vilibáldné kéményseprő mesterek s végül kebelbeli sajtó iroda utján a közönség tudomás és mihez tartás czéljából értesítettnek, — azzal, hogy szemlék megejtéséről szóló jelentéseket kerületi rendőrbiztosoktól legkésőbb folyó évi márczius hó végéig elvárom. Nagyvárad 1905 évi márczius hó 4-én. Gerő Armin főkapitány.

* **A tolvaj kocsis.** Özv. Neumann Mórné meszarosné hónapok óta tapasztalta, hogy az eladásra szánt huszarabokat valaki rendszeresen dicsmálja. Tegnap azután rajta érte Juhász György nevű kocsisát, aki két ugyan takaros felsár szeletet a padláson a szalma közé helyezte el. Az innencz kocsis ellen megtette a feljelentést s az eljárást folyamatba tette a rendőrség.

x **Mulató Szabó vendéglőben.** Szabó Gyula Körös-utcai vendéglőjében Szűcs Laczi kitűnően szervezett s új attrakciókból összeállított társulatával ma és naponta fényes előadást tart. Fellépnek a következő elsőrendű művészek: *Háber Ede* a legjobb szájharmonika művész, műfityülő és állathang utánozó. *Bocskay Bella* fenomenális schanzonette. *Ivanoff Berta* orosz énekesnő. *Bocskay Béla* a magyar *Fregoli* kitűnő humorista és átváltozó művész. Továbbá *Pap Ferencz*, a legszebb hangú bariton énekes, a Király színház v. tagja *Szűcs Laczi* igazgató új műsorával és *Sz. Harmat Ilonka* Nagyvárad kedvelt szubrettje stb. Ma este szíre kerül *Farkas Imre* ösmert költő kitűnő melodramája a *vén cigány* előadja; *Szűcs Laczi*.

x **Orfeum a Lloydban.** Kellemes szórakozásra nyílik alkalmá a n. é. közönségnek a *Lloyd-kávéházban*, hol egy elsőrendű *budapesti varieté-társulat* estéről-estére nagyszámú közönség előtt tart előadásokat általános tettség mellett. *Ma új kuplék, új magánjelenetek és új bohózatok* kerülnek előadásra szigorúan családi műsorral. Kezdeté 9 órakor.

UJ

butor-iparvállalat

és raktár

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

E napokban megnyílik a mai kor minden igényeinek megfelelő **szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda** és **kávéházi berendezési vállalatom** és **saját kárpitos- és asztalos műhelyem**, hol minden e szakmába előforduló munkák úgy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Helybeli és vidéki telefonszám 584.

Apró képek.

I.

A szabadelvű-párt obstruál.

Tisza István kijelentette, hogy a szabadelvűpárt az unjonczavaslatot és az indemnitást nem obstruálja meg. *Tehát* a többi esetleg megobstruálja.

Justh Gyula elnök: Az ülést megnyitom. (A jegyzőkönyv felolvasása után.) Ha nincs észrevétel a jegyzőkönyv ellen...

Tisza István képviselő: Van. T. Ház! Kérem, méltóztassék e helyett: «5 felsége a király» ezt a címet bevenni: «5 császári királyi felsége.» (Felkiáltások balról: Osztrák madár! Ki vele! Zajos éljenek a szélső jobbon.)

Justh Gyula: Felteszem a kérdést, akik... *Percezel Dezső* (egy ívvel felrohan az elnöki emelvényre): Névszerinti szavazást kérünk!

Justh Gyula: Husz képviselő névszerinti szavazást kért; elrendelem.

(Szavazás után.) A Ház a módosítást mellőzi. Következik a napirenden lévő javaslat a magyar vezényleti nyelv behozataláról, a hadseregbe.

Nyiri Sándor képviselő: T. Ház! Amióta magyar hadsereg van, azt mindig németül vezényelték. (Zajos éljenek a szélső jobbon.) A világ legvittebb hadseregét, az osztrákot is mindig németül vezényelték diadalra.

Lengyel Zoltán: Isaszegnél, Nagy-Sarlónál, Komáromnál!

Nyiri Sándor: Azért a végső diadal mégis az övék lett s legyőzték a nyakas magyarokat! (Lelkesen.) Legyőzték, fényesen! (Viharos éljenek a szélső jobbon.) Pártunk is ezért ragaszkodott törhetetlen rendületlenséggel és rendületlen törhetetlenséggel évek hosszú sora óta, megalakulásától kezdve... (Beszél egy óra hosszat. A képviselők kezdenek megszökni, *Justh Gyula* nem bírja türellemmel s át adja az elnöklést *Rakovszkynak*.)

Rakovszky István (rácsenget Nyirire): Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy itt a magyar vezényszórol van szó, nem a németről, a svédéről vagy a sziamiról. Tessék a tárgynál maradni.

Nyiri Sándor: Appellálok a t. Házhoz. (Viharos felkiáltások balról: eláll! Svarczgelbl! Le vele!)

Héderváry Károly (*Rigó Ferencz*hez siet s odakiált neki valamit. *Rigó* haragosan fölemelkedik. Óriási kavardás; végre sikerül a két férfit egymástól hall-távolon kívül kelyezni.)

Nyiri Sándor: Appellálok a Házhoz s engedelmet kérek arra, hogy a tárgytól kissé eltérve, a német vezényleti nyelvről beszéljek.

Rakovszky István: Kérem azokat a képviselő urakat, akik megengedik...

Podmaniczky Frigyes báró (egy ívet lenget): Névszerinti szavazást kérünk!

Rakovszky István: Elrendelem.

Berzeviczy Albert képviselő: Kérem, méltóztassék a szavazás elrendelése előtt meggyőződést szerezni róla, vagyunk-e százan?

Rakovszky István: A jegyző urak szívesek lesznek a jelenlevő képviselő urakat összszámlolni.

Hlatky Endre: *Polonyi Géza* képviselő-társam két évvel ezelőtt fedezte föl a házszabályoknak azon rendelkezését...

Polonyi Géza igazságügy-miniszter: Tagadom!

Hlatky Endre: ... hogy a szavazás előtt az ülés 5 perczre felfüggeszthető. Husz képviselőtársammal együtt ezt kérem most én is.

Polonyi Géza: Tagadom! Sohasem mondtam, ha mondtam, nem úgy mondtam, ha úgy mondtam, akkor sem erre az esetre mondtam.

Daniel (*Ugronhoz* átszól) Ugyan Gabi, itt az én lex-em, terjeszd be most te.

Rakovszky István: Nem tudom, miért ellenzik az urak a magyar vezényszót?

Tisza István: Hazafiságból! Hallja az ur, meg ne próbálja az én magyar kálvinista hazafiságot két-égté vonni! (A padra üt.)

Hódossy Imre és dr. *Dési Géza*: Éljen a leghazafiasabb magyar! (Felkiáltások jobbról: Éljen! Le a magyar vezényszóval! Ne basáskodjék az elnök! Nem vagyunk Azzsiában!)

Vérsi József: Nü? Mi lesz az 5 perczel?

Rakovszky István: Muszáj megadni.

Szünet után

kezdődik a komédia előlről. D. u. négy órakor.

Rakovszky István: Az idő előrehaladottsága miatt a javaslat tárgyalását holnap folytatjuk. A holnapi ülés napirendje: Névszerinti szavazás *Percezel Dezső* 25-ik ívére s a magyar vezényszórol 2 év óta folyó vita folytatása.

II.

Felügyelők.

A közoktatásügyi miniszter távozása előtt sebtében még 5 felügyelőt nevezett ki.

A hivatalos lap legközelebbi számaiból:

Kinevezem *Somogyi Károlyt* a hírlapolvasók felügyelőjévé; *Feilitsh Károlyt* a megbukott képviselő felügyelőjévé; *Gabányi Miklóst* a képviselőházi darabantok felügyelőjévé; *Hegedüs Sándort* a kolozsvári Mátyás-szobor felügyelőjévé.

Gróf Tisza István.

Kinevezem *Gábel Jakabot* a magyar-lengyel barátság felügyelőjévé; dr. *Grósz Menyhértet* az orthodox hitoktatók felügyelőjévé; dr. *Edelmann Menyhértet* a haladás felügyelőjévé.

Berzeviczy Albert.

Kinevezem *Sándor Pált* a szövetkezetek felügyelőjévé; *Vászonyi Vilmost* a megszüntetett vasutas perek felügyelőjévé (amely állás a képviselőséggel összeférhethet.)

Hieronymi Károly.

Kinevezem a nagyváradai kiskereskedőket a nagytrafik felügyelőjévé.

Lukács László.

Kinevezem *Telegdy Józsefet* a magyar-horvát barátság felügyelőjévé; *Roxin Miklóst* a magyar-oláh barátság felügyelőjévé; *Rigó Ferenczet* pedig saját utazásaim felügyelőjévé.

Gróf Khuen-Héderváry Károly.

III.

Esperanto-pártklub.

A nagyszabeni tulzó oláhok megharagudtak, a miért a nemzeti ségi képviselők klubjának nyelve magyar lett.

Egy tót képviselő: Nye pozvolim magyarszki!

Egy oláh: Nu trábe ungur!

Egy szerb: Ne gavari yna magyar!

Egy szász: Nix ungrisch!

Az oláh: Beszéljünk mindnyájan oláhu!

A többi: De egyikünk sem tud oláhu!

A szász: Also deutsch.

A szerb: Nem tudok németül.

A tót: Po szlovenszki.

Az oláh: Nuscsu.

Mind: csak ámulnak, csak bámulnak, de szólni nem tudnak.

A szász: S' hab' ne Idee. Magyarul nem szabad beszélünk, a tót, oláh, szerb és szász világ nyelveket pedig nem mind beszéljük. Válaszszuk tehát az esperanto nyelvet. (Csend)

Egy másik szász: (circum spectus gondolkodás után) Auch i' hab' ne Idee. Beszéljünk volapükül.

Elnök fölteszi a kérdést: a többség az esperanto nyelv mellett dönt s azóta a klubban senki sem érti meg a másikat. De legalább nem beszélnek magyarul.

Adolár.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Fenn az ernyő nincsen kas.

Csütörtök: Furcsa háboru.

Péntek: Furcsa háboru.

Szombat: János vitéz.

Vasárnap: János vitéz.

A mai Szigligeti est. Ma szerdán Szigligeti Ede születésének évfordulóját megünneplik a váradi Szigligeti színházban amennyiben az igazgató a nagy irónak egyik legszebb darabját: *«Fenn az ernyő nincsen kas»* című vigjátékot adja elő. Színészeink nagy gondot fordítottak e kedves darabra — mintegy emelni iparkodnak a mai Szigligeti est fényét. — A főszerepeket: Somogyiné, E. Kovács M., Berényi V., Benkő J., Tóth Elek, Klenovics, Krasznai játsszák. Csuda, hogy az igazgatóság egyszer már arra is gondolt, hogy a *Szigligeti* színházban Szigligeti darabjai közül is előadat egyet.

János vitéz, új betanulással. A János vitéz óriási sikerű daljátékot szombaton mutatja be a színház új kiosztásban.

Jánost vitézt — Arady Aranka, Iluskát — Anday Terka, Bagot — Rédei, a királyt — Szathmáry, a király leányát — Garzó Adél, a strázsa mestert — Sümegi Ödön játsszák. Arady Aranka a budapesti Király Színház, illetve a Fedák által használt ruhák után készítette el a maga János vitéz ruháit. Nagyváradon nagy érdeklődéssel néznek ez érdekes előadás elé.

Furcsa háboru. Strausz János *«Furcsa háboru»* című operettjének pénteken lesz a repriz bemutatója.

EGYESÜLETEK.

Az Aquinói-Szent-Tamás-társaság közgyűlése. Az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság az 1905. évi március hó 10-ikén, pénteken, délután 5 órakor Budapesten, a központi papnevelőintézet dísztermében (IV., Papnevelőutca 7.) rendes évi közgyűlést tartja, melyre a Társaság alapító, pártoló és rendes tagjait, valamint az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja Budapesten, 1905. március hó 2-án az elnökség. — Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Aelnöki jelentés. 3. Titkári és pénztári jelentés. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Elnök és főtitkár választása. 6. Új rendes tagok választása. 7. Kis-Erős Ferencz rendes tag felolvasása: Nevezetesebb elméletek a nyelv eredetéről.

TÁVIRATOK.

A király és Zichy Nándor gróf.

— A nép árt ülése. —

Budapest, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Az országgyűlési néppárt ma este ülést tartott Zichy Nándor gróf elnöklete alatt. Az értekezleten Zichy elmondotta a királyi kihallgatásának lefolyását.

Zichy Nándor gróf a koalíciós kormány megalakításáról és a katonai engedményekről tett előterjesztést a királynak, miből aztán erősebb hangú szövegtetés keletkezett a Felső és Zichy gróf között. Zichy javaslatának előadása után indulatosan szólott a király:

— És még maga is ezt tanácsolja nekem?

— Igen Felső, — válaszolt Zichy — mert ezt kívánja a nép és én őszintén mondom meg felségednek az igazságot.

A vezérő-bizottság ülése.

Budapest, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Az ellenzék vezérő-bizottsága ma tartott ülésén elhatározta, hogy feliratot intéz a kormány jogsértése ellen. A feliratot Rössuth Ferencz, Apponyi Albert gróf, Bánffy Dezső báró, Zichy Aladár gróf és Eötvös Károly szerkesztették és írták alá.

A vezérő-bizottság az is elhatározta,

hogy követelni fogja az ellenzék a leendő új kormánytól, hogy a választások alkalmából a tisztviselőknél ejtett sérelmek orvosoltassanak.

A vezérő-bizottság Barabás Béla mandátuma ügyében úgy döntött, hogy Barabás Arad város képviselőjét fogja megtartani.

Az ellenzéki pártok át fognak írni a szabadelvűpárthoz, hogy a gróf Esterházy Kálmán lemondásával megüresedett pártjegyzői állásra jelöljenek valakit. Az ellenzék a szabadelvűpárt jelöltjét — bárki legyen is az — megfogja választani.

A királyi kihallgatások.

Bécs, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Hodossy Imre fél egy órakor járult a király elé kihallgatásra, mely háromnegyed óra hosszat tartott. Hodossy a kihallgatás után gróf Khuen Héderváry Károlyhoz hajtatott, kivel másfél óráig beszélgetett a politikai válságról.

Hodossy Imre a reá várakozó újságíróknak a következőket mondotta a királyi kihallgatásról:

— Zavarban vagyok, hogy a királyi audencia lefolyásáról nem mondhatok semmi érdekeset. Én a helyzetről referáltam a felségnek, ki élénk figyelemmel hallgatta szavamat. A király nagyon kegyesen fogadott s az egész kihallgatás azt a benyomást tette rám, hogy a felség teljesen lelkiismeretesen jár el a válság megoldása körül. Hiszem, hogy a király megfogja találni az utat, mely a békés kibontakozáshoz vezet.

Bécs, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Tóth János közvetlen Hodossy után ment a királyhoz kihallgatásra. Ő Felső kegyesen fogadta Tóthot, kivel a koalíciós kormány megalakításáról beszélgetett hosszabb ideig. A kihallgatáson — mely ötnegyedórát tartott — a delegációról nem esett szó. Tóth hü képet adott a helyzetről a felségnek, ki több fontos kérdést intézett a kiváló ellenzéki politikushoz.

Bécs, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Apponyi Albert grófot ötven percig tartó kihallgatáson fogadta a király ma délután. A felség gazdasági és katonai kérdésekről beszélgetett Apponyival, ki a helyzetről az ellenzéki politikusok felfogása szerint beszélt.

Apponyi Albert gróf a kihallgatás után az öt kérdésekkel ostromló újságíróknak a következőket mondta:

— A helyzet változatlan. A felségnek elmondottam a nemzetnek minden kívánságát. A kihallgatás részleteiről nem mondhatok semmit, mert erre nem kaptam felhatalmazást a királytól. Ha megtudná a király, hogy mi az audienciák részleteit is nyilvánosságra hoznánk, akkor nem állana szóba velünk.

A felséggel a gazdasági és katonai kérdésekről konferáltam legtovább s a koalíciós kormány alakítás is szóba került. A kihallgatási dolgokat azonban részletezem lehetetlen.

Egy czári felhatalmazás.

Pétervár, márcz. 7. A közlekedésügyi miniszter czári felhatalmazásra elrendelte, hogy

az államvasuti műhelyek és a mozdonytelepek munkásai válaszsának képviselőket, kik a munkások szükségleteit juttassák feljebbvalóik tudomására.

A függetlenségi párt a kormány ellen.

Budapest, márcz. 7. (Saját tud. táv.)

A függetlenségi párt ma tartott ülésén megbizta Holló Lajost, hogy a Ház holnapai ülésén beszédet mondjon a kormány tulkapásai ellen. A függetlenségi párt a bonyolult helyzetre való tekintettel elhatározta, hogy üléseit egyelőre elhalasztja.

Oszták hang az önálló vámterületről.

Bécs, márcz. 7. (Saját tud. távirata.) A három ipari szövetség állandó választmányja tegnapi ülésében határozatot hozott, amelyben kijelenti, hogy az esetre, ha a közös vámterület megszűnnék, a honi nemzetgazdaság, mely máris nyomasztóan érzi a kvótaviszony súlyát, nem tudja majd a közös hadsereg terheit tovább viselni. Ha a gazdasági különválás, amelyet a szövetség valósággal nem kíván, elkerülhetetlenné válnék, jobbnak tartanak az oszták gazdasági élet érdekében lehetőleg gyors felbontását a közönségnek, az átme eti állapot létesítése nélkül.

Letartóztatott tanító.

Eszék, márcz. 7. Eichner Miksa 51 éves izr. tanítót az ügyészség a gondjaira bízott iskolás leányokkal való visszaélés miatt letartóztatta.

Az orosz forradalom.

Pétervár, márcz. 7. Hivatalosan jelentik: A Sidlovszki munkás-bizottságot császári rendelettel berekesztették, mert a munkások kijelentették, hogy nem választanak képviselőket.

Bakuban helyre állt a nyugalom.

Baku, márcz. 7. Amióta ostromállapot van Bakuban, ismét helyre állt a nyugalom. Mindenütt látni mozgó őrségeket. Este 8 órakor minden munka megszűnik a városban. Ma Amilahovi herceg főkormányzó a város fejt és a városi tanácsosokat fogadta és kijelentette nekik, hogy a rend és biztonság fenntartására a városban minden megtörtént, de lehetetlenség is, hogy a zavargások megújuljanak.

NYILTTÉR.

Nagy farsangi bucsuztató a „Bihar“-kávéházban.

Ma szerdán márcz. hó 8-án Hamza Jenő ujonan szervezett zene karának és Kacsara Rudi hires debreczeni Czello szólólista közreműködésével nagy Cavián és Hering estélyt rendezek melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívom. A n. é. közönség pártfogásába ajánlva magamat mély tisztelettel.

Breyer Károly,
kávés.

Étterem megnyitás.

A Rimanóczy-étterem bérletétől visszalépve, van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **márczius hó 14 én** a

„PANNONIA”-szálloda
diszesen berendezett

éttermét és télikertjét
katonazene közreműködése mellett

ünnepélyesen fogom megnyitni.

Midőn erről a n. é. közönséget, valamint igen tisztelt vendégeimet értesítem, szabad legyen remélnem, hogy új helyiségemben sem fogják tőlem becses pártfogásukat megvonni, annyival is inkább, mert mint eddig, úgy ezután is legfőbb törekvésem leendő *gyökűnő konyha*, valamint termelőktől beszerzett *jó borok és elsőrendű kőbányái DRÉHER-SÖR* kiszolgáltatása által a nagyérdemű közönség pártfogását továbbra is kiérdemelni.

Kész szolgálattal:

Karner Gyula,
a „Pannónia-szálloda” étteremének
bérelője.

É R T E S I T É S.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy

német szücs-üzletet nyitottam,
raktáromon mindenkor e szakmába vágó kézmunkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek el a legjutányosabb árak mellett, ugyszintén szőrme-árut nyári megőrzésre és annak gondozását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztosítva van.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradtam
tiszteléssel:

Zimányi András,
Nagyvárad, Színház- és Apáczka-utca sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

Boreladás.

Saját termésű, tulnyomólag rizling boraim literenkénti eladását **Szent-János-utca 31. szám** alatt megkezdtem.

1 liter újbor 32 kr.

1 liter ürmös 45 kr.

Tíz literen felül házhoz szállítat.

Fehér Gyula.

Ugyanott két utcái lakrész május 1-től kiadó.

TELEFON: 419. szám.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint ismét egy első rangú üzletet sikerült megvennünk, melyet **e hó 22-től** kezdünk elárúsítani.

A raktár a következő czikkekből áll:
500 valódi Norbert Langer és Regenhart-féle Rumburgi vásznak, ajour asztalneműek, garnitúrák és zsebkendőkből.
120 és 140 czmtr. széles gyapjuszövetekből Blous, Pongis és Louisin-selymek, Czérna ruha-zephirek. Francia battistok, gyapju delainek, voilok, csipkék, applicatiók, ágy garnitúrák, férfi-ingek.

Mindezen czikkeket a legjutányosabb árakban bocsájtjuk a vevőközönség rendelkezésére és saját érdekükben történik, ha bevásárlásaik előtt dusan felhalmozott raktárunkat megtekintik.

Teljes tisztelettel

Kohn Márton és Tsa,
Kossuth-Lajos-u. Füchsl-palota.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 6.

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.

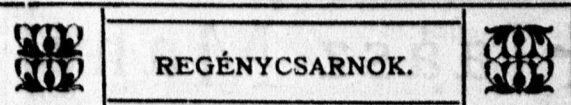
Budapest, márcz. 6.

Buza ápr.-re	— — —	19.92
Buza máj.	— — —	19.70
Rozs ápr.-re	— — —	15.76
Tengeri májusra 1905.	— — —	154.4
Zab ápr.-ra	— — —	15.26
Repcze aug.-ra	— — —	23.80

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. márcz. 6-án

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.90
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.10
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	99.45
Magyar földteher mentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcson	— — —	217.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	173.—
Osztrák járdék papirban	— — —	99.90
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.30
Osztrák járdék aranyban	— — —	119.50
Osztrák korona járdék	— — —	1.00
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	16.45
Magyar hitelbank részvény	— — —	791.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	67.9—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	66.050
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német birodalmi márka	— — —	11.715
London vista	— — —	23.990
Páris vista	— — —	95.22
20 márkás arany	— — —	23.48

PENELOP.

Angol regény.

— Szegény gyermek! — mondá, a mint a levelet összehajította. — Sajnálom őket, de jobb így.

III.

Zord téli reggel volt, a hegyek mögül csipős, hideg északi szélről kergetve, nehéz, szürke fellegek vonultak át a szemhatáron. A hó vastagon feküdt a hegyeken s a mezőn, melyet még nemrég piros hanga virágszőnyeg borított. Zord és kietlen ez a fehér világ.

A Graham Nelli arca is szomorú volt, a mint a Graigfelle ház ablakából nézte az előtte elterülő téli tájképet, kilencet ütött az óra, a barátságos meleg ebédlőben készen várt a reggeli, a tűz pedig, mint ha a külső hideggel akarna dacolni, vidáman, ropogva és pattogva égett, a Nelli szép szemei azonban egyre a hó borította tájra voltak szegezve.

Nelli, a Graham Douglas egyetlen nővére, a mint bátyja mondá, barna leányka volt, aranyba játszó gesztenyeszin hajjal, mit domboru fehér homlokáról simán, hátra fésülve hordott. Kedves, vidám arcu teremtés, noha most hosszú fekete pillái alól kiragyogó sötét-kék szemei annyi szomorúságot árultak el, a mennyi a pajkos leánykához éppen nem illett.

— Nelli.

— Mi tetszik, anyám.

— Gyere édesem, készisd el a reggelit.

Nelli halk sóhajjal fordult az asztalhoz s a kávé kezdte töltögetni.

— Nelli, nem volt itt a levélhordó?

— Nem, anyám, még nem volt; éppen azt vártam.

Douglastól levelet kellene kapnunk.

Az anya hangja olyan lágyan, oly gyöngéden csengett, midőn a fia nevét kiejtette, nem csoda, hogy Graham Douglas anyira szerette az anyját, a ki tizenhat éves korában ment férjhez s még most is fiatalnak látszott, noha nagyon gyenge volt.

— Hol vannak a fiúk? — kérde Nelli.

— Azt hiszem, az udvaron hóval dobálóznak. De ime éppen jönnek — mondá az anyja.

Éles, friss levegő áramlott be, midőn a fiúk berontottak. — Allan, Tom és a kis Donald egymásután jöttek. Az utóbbin vörös ruhácska volt kis kövér kezében nagy hólabdát tartott.

— Donald, mit csinálsz azzal? — kérde az anyja.

A kis fiu egyenesen a tűzhöz ment.

— Megmelengtettem, — magyarázta, négy éves tapasztalatának egész méltóságával. — Allan azt mondta, hogy a hó nem melegszik meg. — Oh, már olvad, elolvadt — ni, oda van! — kiáltá, szomorúan nézve üres kezére, s a tűzhely előtt levő vízre. — Allan, hol van a labdám?

— Elment, nem szereti a meleget, — mondá Allan, ez a tizenhat éves szép fiu; jobb lesz, ha reggelizni jössz.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Olcsó

tűzifa eladás

a nagy-ürögdi püspökségi uradalmi erdőben:
Hasábfu méter-ölenkint 18.40 K
dorongfa » » 13.30 »
galyfa csomónként 62.102 »

urad. gazd. intézőség.

